

Stanovisko

odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

č. 2/2013

Označení stanoviska: Možnost zastupitelstva obce vyhradit si pravomoci rady obce v obcích, v nichž není rada volena

Právní předpis: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Ustanovení: § 84 odst. 4 a dále § 99 odst. 2, § 102 odst. 2, odst. 4

Klíčová slova: vyhrazená pravomoc, rada obce, starosta, zastupitelstvo obce

Datum zpracování: 30. listopadu 2012, aktualizováno k 1. září 2018

Stanovisko:

V obcích, ve kterých se nevolí rada obce, vykonává starosta obce na základě § 99 odst. 4 a § 102 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), některé z pravomocí vyhrazených tímto zákonem radě obce (§ 102 odst. 2). Jiné pak zákon v takových obcích světuje zastupitelstvu obce (např. vydávání nařízení obce). Z praktického hlediska je však třeba položit si otázku, zda si může zastupitelstvo obce s odkazem na § 84 odst. 4 zákona o obcích vyhradit i rozhodování o ostatních záležitostech uvedených v § 102 odst. 2 zákona o obcích, které realizuje starosta podle § 102 odst. 4 téhož zákona (např. plnění zřizovatelské funkce vůči právníkům a osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem), avšak které jsou zákonem vyhrazeny radě obce (tj. zda starosta vykonává „vyhrazené pravomoci rady“ též jako své vyhrazené pravomoci). S tím souvisí i otázka, zda takový postup není v rozporu se zákonem, neboť se jedná o pravomoc zákonem vyhrazenou radě obce, kterou si podle § 84 odst. 4 zákona o obcích nemůže na sebe zastupitelstvo obce vztáhnout.

Dle § 99 odst. 2 zákona o obcích *v obci, kde se rada obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta, nestanoví-li tento zákon jinak*. Zde je pak odkaz na § 102 odst. 4 zákona o obcích, který zní: „*V obcích, kde starosta vykonává pravomoc rady obce (§ 99 odst. 2), je zastupitelstvu obce vyhrazeno též rozhodování ve věcech uvedených v odstavci 2 písm. c), d), f), j), l) a p).*“ Na tomto místě je však třeba upozornit, že v důsledku legislativně technického nedopatření v novele zákona o obcích č. 183/2017 Sb. došlo k nežádoucímu rozporu mezi § 102 odst. 2 a § 102 odst. 4 zákona o obcích. Vzhledem k tomu, že zákonodárce nezamýšlel provést změnu kompetencí zastupitelstva v obcích, kde se rada obce nevolí, nelze při výkladu a aplikaci § 102 odst. 4 postupovat striktně dle jeho jazykového vyjádření. Zjevný legislativně technický nedostatek do doby, než bude odstraněn, je nutné překlenout výkladem a zastupitelstvu obce ponechat kompetence, které mu byly vyhrazeny podle znění zákona o obcích účinného do 30. června 2017 /t.j. ty ve stávajícím znění obsažené pod písm. k) a o) ustanovení § 102

odst. 2 zákona o obcích/. Zastupitelstvu obce je tedy za situace, kdy se nevolí rada vyhrazeno kromě „vyhrazené pravomoci dle § 84 a § 85 zákona o obcích“ rozhodovat ještě *ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti, vydávat nařízení obce, stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu, stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce, přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi a schvalovat účetní závěrku obcí zřízené příspěvkové organizace sestavenou k rozvahovému dni.*

V obcích, ve kterých se nevolí rada obce, tak vykonává většinu jejích pravomocí starosta. Zastupitelstvu je přitom ze zákona vyhrazeno rozhodování pouze v některých případech – viz výše. Starosta obce je proto v těchto obcích oprávněn vykonávat pravomoci rady vymezené v § 102 odst. 2 písm. a), b), e), g), h), i), l), m) a n) případně úkony podle § 102 odst. 3 zákona o obcích (např. rozhodování o smlouvách o dílo, přijímání rozhodnutí o vyvěšení záměru podle § 39 odst. 1 zákona o obcích). V praxi zpravidla toto rozhodnutí starosty není uskutečněno jeho „zvláštním“ opatřením, ale je *implicitně* obsaženo v jeho projevu vůle jménem obce podle § 103 odst. 1 zákona o obcích. Rozhodnutí o uzavření smlouvy a její samotné uzavření (její podpis) by pak tedy *de facto* spadaly v jeden okamžik.

Starosta obce se však při výkonu pravomocí rady obce nestává „radou obce“, zákon mu pouze svěřuje určité úkoly, které by jinak náležely radě obce. Tyto pravomoci tedy starosta nevykonává jako vyhrazené a tudíž ani omezení plynoucí z § 84 odst. 4 zákona o obcích (*zastupitelstvo obce si může vyhradit další pravomoc v samostatné působnosti obce mimo pravomoci vyhrazené radě obce podle § 102 odst. 2*) se zde neuplatní (není-li v obci zřízena rada, nelze o jejích pravomocích hovořit jako o pravomocích vyhrazených). Pro tento interpretační přístup svědčí i pravidlo výkladu „ve prospěch pravomoci zastupitelstva obce jakožto nejvyššího (jediného přímo voleného) orgánu obce“ – tam, kde zákon umožňuje více výkladů, je nutné zvolit ten, jenž vede k určení pravomoci zastupitelstva obce.

Závěr:

Zastupitelstvo obce si dle našeho názoru může na sebe vztáhnout nejen „zbytkovou pravomoc rady“ dle § 102 odst. 3 zákona o obcích, ale také věci, které patří do vyhrazené pravomoci rady obce v případech, kdy pravomoc rady vykonává starosta. Lze tak učinit jak jednorázově (usnesením v konkrétní věci ad hoc), tak usnesením zastupitelstva obce, působícím do budoucna pro případy stanoveného druhu.

Poznámky:

- stanovisko popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace)
- stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud